مجله علوم پزشکی رازی دوره ۲۸، شماره ۶، شهریور ۱۴۰۰ http://rjms.iums.ac.ir

مقاله پژوهشی

بررسی و تأثیر زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه

جواهر انصاری: کارشناسی ارشد، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران

مهدی ابراهیمی: استادیار، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران (*نویسنده مسئول) mahdebrahimi@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: بررسی و تأثیر زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه بسیار حائز اهمیت است. زیرساخت‌های مختلفی وجود دارند که هرکدام نقش بسزایی در ارتقاء سلامت روانی جامعه را ایفا می‌کنند لذا هدف اصلی در پژوهش حاضر ارزیابی و تحلیل ارتباط میان زیر ساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه بود.

روش کار: روش پژوهش تحقیق حاضر از لحاظ هدف در زمره تحقیقات کاربردی بوده و از لحاظ گردآوری اطلاعات، روش ترکیبی یا آمیخته بود. جامعه آماری بخش کیفی این پژوهش، شامل افراد مراجعه کننده به پارک چیت‌بند به تعداد ۱۵ نفر می‌باشد. جامعه آماری در بخش کمّی شامل افراد مراجعه کننده به پارک چیت‌بند در بازه زمانی تیر ماه الی شهریور ماه سال ۱۴۰۰ بود که تعداد کل آنها ۲۲۱ نفر برآورد شد. برای تعیین نمونه‌های این پژوهش از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شد. در این پژوهش تعداد ۱۵ نفر از افراد مراجعه کننده به پارک چیت‌بند به عنوان نمونه مشخص و در فرآیند اجرای بخش کیفی پژوهش مشارکت نمودند. حجم نمونه در بخش کمی با استفاده از فرمول کوکران محاسبه گردید. با توجه به نتایج حاصله، حجم نمونه ۱۴۳ نفر بدست آمد. ابزار لازم به منظور دستیابی به داده های مورد نیاز پرسشنامه محقق ساخته بود.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که زیرساخت‌های شهری نقش اساسی در ارتقای سلامت روانی جامعه ایفا می‌کنند و ابعاد مختلف این زیرساخت‌ها، از جمله کارایی کالبدی و عملکردی، دسترسی‌پذیری، هوای مطلوب، ارتقای سلامت جسمی و روانی، آسایش محیطی و اقلیمی، و زیرساخت‌های تعاملی خانوادگی، تأثیرات قابل‌توجهی بر سلامت روانی افراد دارند.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری باید توجه ویژه‌ای به توسعه و بهبود زیرساخت‌های شهری داشته باشند تا بتوانند سلامت روانی و رفاه عمومی جامعه را تضمین کنند. با سرمایه‌گذاری در این حوزه و اجرای برنامه‌ریزی‌های هدفمند، نه‌تنها کیفیت زندگی بهبود می‌یابد، بلکه جامعه‌ای پایدارتر و شاداب‌تر شکل خواهد گرفت.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

کلیدواژه‌ها

زیرساخت،

سلامت روانی،

آموزش،

جامعه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۶/۲۵

شیوه استناد به این مقاله:

Ansari J, Ebrahimi M. Investigating and Influencing the Necessary Infrastructure to Increase the Mental Health of the Community. Razi J Med Sci. 2021;28(6): 152-159.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

Razi Journal of Medical Sciences. 2021;28(6):152-159. http://rjms.iums.ac.ir

Original Article

Investigating and Influencing the Necessary Infrastructure to Increase the Mental Health of the Community

Javaher Ansari: Master's Degree, Department of Geography and Urban Planning, Payam Noor University, Isfahan, Iran.
Mehdi Ebrahimi: Assistant Professor, Department of Geography and Urban Planning, Payam Noor University, Isfahan, Iran.
(*Corresponding author) nazaninsaeidi74@yahoo.com

Abstract

Background & Aims: It is essential to examine and influence the necessary infrastructure to increase society's mental health. There are different infrastructures, each of which plays a significant role in improving society's mental health. The first infrastructure is education and awareness that empowers people to recognize and manage emotions, healthy communication, and interpersonal relationships. Mental health is also very important and providing counseling and psychological treatment services can help to improve and sustain the mental health of society. Creating constructive social and environmental environments, about work-life balance and moral values, also ensures the improvement of people's mental health. Effective policymaking is also one of the key factors that helps to increase the mental health of society by providing public facilities and human rights. With the help of cooperation between the government, local communities, and relevant centers, it is possible to improve and strengthen the necessary infrastructure and, as a result, improve the mental health of the community. These infrastructures, by improving the mental health of the community, also contribute to sustainable economic and social development and growth. People who have mental health have the best performance in the work and education environment and participate actively and effectively in society. In addition, reducing medical and social costs, resulting from increased mental health, is economically important for societies and governments. Therefore, the main goal of the current research was to evaluate and analyze the relationship between the necessary infrastructures to increase the mental health of society.

Methods: The research method of the current research was in the category of applied research in terms of purpose, and in terms of collecting information, it was a mixed method. The statistical population of the qualitative part of this research includes 15 people who refer to Chitband Park. The statistical population in the quantitative part included people who referred to Chitband Park in the period from July to September 2020, and their total number was estimated to be 221. The purposive sampling method was used to determine the samples of this research. In this research, 15 people referred to Chitband Park as a specific sample and participated in the process of implementing the qualitative part of the research. The sample size was calculated using Cochran's formula in the quantitative section. According to the results, the sample size was 143 people. The researcher made a questionnaire to obtain the necessary data.

Results: The results showed that urban infrastructures play an essential role in improving the mental health of society and the various dimensions of these infrastructures, including physical and functional efficiency, accessibility, favorable air, improving physical and mental health, environmental and climatic comfort, and family interactive infrastructures. , have significant effects on people's mental health. The results of the three Delphi stages indicated that in the investigation and impact of the necessary infrastructure to increase the mental health of the society, 8 dimensions and 35 indicators were identified, which include the climate comfort dimension of 6 indicators, physical efficiency of 5 indicators, family interactive urban infrastructure of 4 indicators, functional efficiency Park is 4 indicators, accessibility is 3 indicators, environmental comfort is 5 indicators, favorable air is 2 indicators, improvement of physical and mental health is 6 indicators. Before dealing with

Keywords
Infrastructure,
Mental Health,
Education,
Society

Received: 30/04/2021
Published: 16/09/2021

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

the research model, the correlation between the research variables was depicted; Based on the results of Table (1), it was found that there is a significant correlation between the research variables at the level ($p<0.01$) and the principle of linear relationship is established in such a way that the highest correlation coefficient is related to the relationship between the scientific variables. And it is a structure.

Conclusion: In general, it can be concluded that policymakers and urban planners should pay special attention to the development and improvement of urban infrastructure to guarantee the mental health and general well-being of society. By investing in this area and implementing targeted planning, not only the quality of life will improve, but also a more stable and healthy society will be formed. The dimension of physical efficiency was identified as the most effective factor. This dimension includes proper design of urban spaces, creation of attractive green environments, and easy access to these spaces. When urban environments are physically efficient, people feel more comfortable using these spaces, which helps reduce stress and anxiety. Designing a space that can meet the diverse needs of different strata of society is very important in creating a sense of belonging to the environment and mental peace. The functional efficiency of parks was ranked second. This functionality includes various recreational, sports, and cultural facilities that are provided in parks and public spaces. Parks that provide facilities for different ages and social groups create a suitable environment for social interactions and physical activities. These interactions and activities facilitate the improvement of mental health and strengthen the sense of vitality and vitality in people. Accessibility is another important factor that shows the importance of proper distribution of green spaces and urban facilities in different areas. When these spaces are made available to the public in a fair way, it will be possible for all people to benefit from its benefits. This is especially important in societies that face economic and social inequalities and can help reduce social gaps and improve mental health in all strata. Favorable weather was also identified as one of the effective factors.

Conflicts of interest: None
Funding: None

Cite this article as:

Ansari J, Ebrahimi M. Investigating and Influencing the Necessary Infrastructure to Increase the Mental Health of the Community. Razi J Med Sci. 2021;28(6): 152-159.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

مقدمه

بحث درباره سلامت روانی جامعه به عنوان یکی از موضوعات حیاتی و پیچیده در دنیای امروز بیش از هر زمان دیگری مورد توجه قرار گرفته است. زیرساخت‌های ضروری، اصلی‌ترین عواملی هستند که به عنوان پایه‌های سازنده و محکم برای ارتقاء سلامت روانی جامعه مطرح می‌شوند (۱). این مقاله به بررسی تاثیر زیرساخت‌های مختلف از جمله آموزش، بهداشت، محیط زیست، و سیاست‌گذاری بر سلامت روانی جامعه می‌پردازد. با توجه به اهمیت این موضوع، بررسی عوامل موثر در ایجاد و تقویت زیرساخت‌های ضروری، اساسی برای ارتقاء سلامت روانی جامعه و پیشگیری از بروز اختلالات روانی می‌باشد (۲).

بررسی و تاثیر زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه بسیار حائز اهمیت است (۳). زیرساخت‌های مختلفی وجود دارند که هرکدام نقش بسزایی در ارتقاء سلامت روانی جامعه را ایفا می‌کنند. اولین زیرساخت، آموزش و آگاهی است که افراد را در شناخت و مدیریت احساسات، ارتباطات سالم، و روابط بین فردی توانمند می‌سازد (۴). بهداشت روانی نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است و ارائه خدمات مشاوره و درمان روان‌شناختی می‌تواند به بهبود و پایداری سلامت روانی جامعه کمک کند (۵). ایجاد محیط‌های زیستی و اجتماعی سازنده، با توجه به تعادل کار-زندگی و ارزش‌های اخلاقی، همچنین بهبود سلامت روانی افراد را تضمین می‌کند (۶). سیاست‌گذاری موثر نیز از جمله عوامل کلیدی است که با تأمین امکانات عمومی و حقوق انسانی، به افزایش سلامت روانی جامعه کمک می‌کند (۷). به کمک همکاری بین دولت، جوامع محلی، و مراکز مربوطه، می‌توان زیرساخت‌های ضروری را بهبود و تقویت کرده و در نتیجه، سلامت روانی جامعه را ارتقاء داد (۸). این زیرساخت‌ها، با ارتقاء سلامت روانی جامعه، به توسعه و رشد پایدار اقتصادی و اجتماعی نیز کمک می‌کنند. افرادی که از سلامت روانی برخوردارند، بهترین عملکرد را در محیط کار و تحصیل دارند و به شکل فعال و مؤثر در جامعه مشارکت می‌کنند (۹). علاوه بر این، کاهش هزینه‌های درمانی و اجتماعی، ناشی از افزایش سلامت روانی، برای جوامع و دولت‌ها اقتصادی مهم است. بنابراین، سرمایه‌گذاری در ارتقاء زیرساخت‌های ضروری جهت بهبود سلامت روانی جامعه، به عنوان یک سرمایه‌گذاری استراتژیک، از اهمیت بالایی برخوردار است. با توجه به این نکات، توسعه و تقویت این زیرساخت‌ها باید به عنوان یک اولویت ملی و جهانی مدنظر قرار گیرد تا جوامع سالم و پایدارتری شکل گیرد (۱۰).

به طور کلی، تأمین زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه نیاز به تلاش و همکاری بین مختلفین دارد؛ از دولت‌ها و سازمان‌های مرتبط تا جوامع محلی و مراکز اجتماعی. این همکاری‌ها باید به منظور تدوین و اجرای برنامه‌ها و سیاست‌های جامع و مؤثر در زمینه‌های آموزش، بهداشت، محیط زیست، و سیاست‌گذاری باشد. علاوه بر این، ایجاد ارتباطات فراگیر و فعال بین افراد و جوامع، باعث تشویق به مشارکت و تعامل اجتماعی می‌شود که از دیگر ابزارهایی است که می‌تواند به بهبود سلامت روانی جامعه کمک کند (۱۱). از طریق ایجاد فضاها و فرصت‌هایی برای بحث و تبادل نظر، افراد می‌توانند احساس پذیرفته شدن و ارتباط معنی‌دار با دیگران را تجربه کنند که این نیز به بهبود روابط اجتماعی و سلامت روانی کمک می‌کند. در نهایت، به دست آوردن یک جامعه با سلامت روانی بالا نیازمند تمرکز بر اصول انسانی و ارزش‌هایی مانند احترام متقابل، عدالت اجتماعی، و حمایت از آزادی و حقوق انسانی است که به وسیله این زیرساخت‌ها به واقعیت تبدیل می‌شود (۱۲).

در پیشروی به سوی یک جامعه با سلامت روانی بالا، نیازمندیم تا همه قشرهای جامعه، از جمله دولت، نهادهای مدنی، مراکز آموزشی، و خیرین، به صورت مشترک و هماهنگ، در راستای تأمین این زیرساخت‌ها تلاش کنند. این تلاش باید به دور از هرگونه تبعیض و تفاوت اجتماعی باشد و به همه افراد برابر فرصت‌ها و امکانات دسترسی به خدمات سلامت روانی را فراهم کند (۱۳). همچنین، ایجاد فرهنگی از احترام و توجه به سلامت روانی در جوامع و خانواده‌ها نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از طریق آگاهی‌بخشی، آموزش، و ارائه مداوم اطلاعات، می‌توان مردم را به اهمیت حفظ و بهبود سلامت روانی ترغیب کرد و به آنها کمک کرد تا از منابع و خدمات موجود بهره‌وری کافی داشته باشند. به این ترتیب، با همکاری و توازن بین اقدامات فردی و

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

جمعی، می‌توان به سوی یک جامعه سالم و متعادل با سلامت روانی بالا حرکت کرد (۱۴). در این مسیر، ایجاد و تقویت شبکه‌های حمایتی و اجتماعی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. این شبکه‌ها می‌توانند افراد را در مواجهه با چالش‌ها و استرس‌های روزمره، ارائه حمایت اجتماعی و انگیزه لازم برای ادامه راه کمک کنند. همچنین، تشکیل گروه‌های مشترک با اهداف مشابه، افراد را به ارتباط و همکاری بیشتر با یکدیگر تشویق می‌کند و این ارتباطات از بروز احساس تنهایی و انزوا جلوگیری می‌کند (۱۵). به علاوه، ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت و مشارکت اجتماعی، افراد را به عنوان اعضای فعال و مسئول جامعه ترغیب می‌کند و احساس ارزشمندی و تعلق به جامعه را تقویت می‌کند. در نهایت، باید به این نکته تأکید کرد که افزایش سلامت روانی جامعه نیازمند پایداری و تداوم است. به دست آوردن یک جامعه با سلامت روانی بالا نیازمند توجه مداوم و پیگیری‌های مداوم به این مسئله است، زیرا مسائل و چالش‌های جدیدی همواره پیش خواهند آمد که نیازمند اقدامات و راهکارهای جدیدی هستند (۱۶). از این رو، همه باید با مسئولیت و انگیزه به کار خود ادامه دهیم تا بهبود و تقویت سلامت روانی جامعه را به عنوان یک هدف مشترک و مستمر تداوم بخشیم. با توجه به اهمیت موضوع زیرساخت‌ها در جامعه، هدف مطالعه حاضر ارزیابی و تحلیل ارتباط میان زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه بود.

روش کار

روش پژوهش تحقیق حاضر از لحاظ هدف در زمره تحقیقات کاربردی بوده و از لحاظ گردآوری اطلاعات، روش ترکیبی یا آمیخته بود. جامعه آماری بخش کیفی این پژوهش، شامل افراد مراجعه کننده به پارک چیت‌بند به تعداد ۱۵ نفر می‌باشد. این گروه برای انجام بخش کیفی پژوهش انتخاب و در فرآیند پژوهش (پنل خبرگان) شرکت نمودند. جامعه آماری در بخش کمّی شامل افراد مراجعه کننده به پارک چیت‌بند در بازه زمانی تیر ماه الی شهریور ماه سال ۱۴۰۰ بود که تعداد کل آنها ۲۲۱ نفر برآورد شد. برای تعیین نمونه‌های این پژوهش از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شد. در این پژوهش تعداد ۱۵ نفر از افراد مراجعه کننده به پارک چیت‌بند به عنوان نمونه مشخص و در فرآیند اجرای بخش کیفی پژوهش مشارکت نمودند. حجم نمونه در بخش کمی با استفاده از فرمول کوکران محاسبه گردید. با توجه به نتایج حاصله، حجم نمونه ۱۴۳ نفر بدست آمد. روش گردآوری داده ها در بخش کمی، روش میدانی می‌باشد. ابزار لازم به منظور دستیابی به داده های مورد نیاز پرسشنامه محقق ساخته است که با توجه به سؤالات پژوهش پرسشنامه تدوین گردید که این پرسشنامه حاوی ۶۵ گویه در طیف لیکرت مقیاس ۵ گزینه‌ای از خیلی کم تا خیلی خوب که به ترتیب به گزینه‌های آن امتیاز یک تا ۵ تعلق می‌گیرد. هدف از تدوین این ابزار، رتبه‌بندی ابعاد و زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه از دیدگاه نمونه مورد مطالعه بود.

در بخش کمی با توجه به سوالات پژوهش از روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در آمار استنباطی، از مدل‌سازی معادلات ساختاری و معیار (GOF) برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج سه مرحله دلفی حاکی از آن بود که در بررسی و تأثیر زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه ۸ بُعد و ۳۵ شاخص شناسایی گردید که شامل بُعد آسایش اقلیمی ۶ شاخص، کارایی کالبدی ۵ شاخص، زیر ساختی شهری تعاملی خانوادگی ۴ شاخص، کارایی عملکردی پارک ۴ شاخص، دسترسی پذیری ۳ شاخص، آسایش محیطی ۵ شاخص، هوای مطلوب ۲ شاخص، ارتقای سلامت جسم و روان ۶ شاخص است. پیش از پرداختن به مدل پژوهش، همبستگی بین متغیرهای پژوهش به تصویر کشیده شد؛ بر اساس نتایج جدول (۱) مشخص شد که بین متغیرهای پژوهش در سطح در سطح ($p<0/01$) همبستگی معنی داری وجود دارد و اصل وجود رابطه خطی برقرار است به گونه‌ای که بالاترین ضریب

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

همبستگی مربوط به رابطه بین متغیرهای علمی و ساختار می‌باشد.

جدول ۱- همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	آسایش اقلیمی	کارایی کالبدی	زیر ساختی شهری تعاملی خانوادگی	کارایی عملکردی پارک	دسترسی پذیری	آسایش محیطی	هوای مطلوب	ارتقای سلامت جسم و روان
آسایش اقلیمی	۱							
کارایی کالبدی	۰/۷۹۱**	۱						
زیر ساختی شهری تعاملی خانوادگی	۰/۷۰۱**	۰/۶۸۵**	۱					
کارایی عملکردی پارک	۰/۸۰۹**	۰/۸۳۲**	۰/۶۹۸**	۱				
دسترسی پذیری	۰/۸۲۵**	۰/۸۰۵**	۰/۷۰۶**	۰/۸۴۴**	۱			
آسایش محیطی	۰/۷۰۷**	۰/۸۵۴**	۰/۵۶۲**	۰/۸۱۷**	۰/۸۵۲**	۱		
هوای مطلوب	۰/۷۶۱**	۰/۸۳۰**	۰/۶۵۵**	۰/۷۷۸**	۰/۷۹۵**	۰/۷۵۴**	۱	
ارتقای سلامت جسم و روان	۰/۷۹۱**	۰/۸۶۴**	۰/۵۹۹**	۰/۷۸۴**	۰/۸۹۲**	۰/۷۲۴**	۰/۷۱۷**	۱

در ادامه برای ابعاد و شاخص‌های شناسایی شده در روش کیفی، از طریق نرم نرم افزارهای pls تحلیل عامل تأییدی صورت گرفت و شاخص‌ها تأیید شده‌اند. نتایج تحلیل عامل تأییدی به تفکیک ابعاد و شاخص‌ها نشان داد که سطح معناداری حاصله از آزمون تی در سطح ($p<۰/۰۵$) معنی‌دار است و نشان می‌دهد شاخص‌های تأیید است. بر اساس ضریب تعیین محاسبه شده (R^2) به ترتیب بُعد کارایی کالبدی، کارایی عملکردی پارک، دسترسی پذیری، هوای مطلوب، ارتقای سلامت جسم و روان، آسایش محیطی، آسایش اقلیمی، زیر ساختی شهری تعاملی خانوادگی در افزایش سلامت روانی جامعه مؤثر است.

جدول ۲- وزن عاملی، ضریب تعیین، آماره تی و سطح معناداری ابعاد تأثیر زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه

متغیر اصلی	ابعاد	ضریب β	R^2	آمارهt	p-valu	نتیجه
تأثیر زیرساخت‌های ضروری جهت افزایش سلامت روانی جامعه	آسایش اقلیمی	۰/۸۴۶	۰/۷۱۵	۲۴/۲۱۷	۰/۰۰۰	تأیید
	کارایی کالبدی	۰/۹۷۵	۰/۹۵۰	۱۵۱/۰۷۳	۰/۰۰۰	تأیید
	زیر ساختی شهری تعاملی خانوادگی	۰/۷۱۹	۰/۵۱۷	۱۰/۱۱۸	۰/۰۰۰	تأیید
	کارایی عملکردی پارک	۰/۹۶۶	۰/۹۳۳	۱۲۲/۷۳۵	۰/۰۰۰	تأیید
	دسترسی پذیری	۰/۹۶۲	۰/۹۲۶	۹۲/۲۰۰	۰/۰۰۰	تأیید
	آسایش محیطی	۰/۸۷۳	۰/۷۶۳	۲۴/۲۲۰	۰/۰۰۰	تأیید
	هوای مطلوب	۰/۹۵۴	۰/۹۱۰	۸۵/۳۸۲	۰/۰۰۰	تأیید
	ارتقای سلامت جسم و روان	۰/۹۰۳	۰/۸۱۶	۵۱/۱۰۸	۰/۰۰۰	تأیید

گزارش در جهت افزایش سلامت روانی جامعه نقش دارند. بدین ترتیب در مجموع ۸ بعد و ۳۵ شاخص تأیید گردید. با توجه به جدول شماره ۲ سطح معناداری محاسبه شده، برای همه ابعاد کمتر از ۵ درصد است ($p =۰۰۰$). لذا می‌توان گفت همه ابعاد آسایش اقلیمی، کارایی کالبدی، زیر ساختی شهری تعاملی خانوادگی، کارایی عملکردی پارک، دسترسی پذیری، آسایش محیطی، هوای مطلوب، ارتقای سلامت جسم و روان در افزایش سلامت روانی جامعه اثر معناداری داشته و مورد

به منظور برازش بخش کلی مدل های معادلات ساختاری از شاخص (GOF) استفاده شد. این شاخص بر اساس فرمول زیر محاسبه می شود. بر این اساس با توجه به مقدار ۰/۷۳۴ به دست آمده برای مدل پژوهش، می‌توان گفت که مدل از برازش قوی برخوردار است.

$$Gof=\sqrt{\overline{communalities} * \overline{R^2}}$$

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

بحث

نتایج تحقیق نشان داد که زیرساخت‌های ضروری برای ارتقای سلامت روانی جامعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند و ابعاد مختلفی از این زیرساخت‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در بهبود سلامت روانی دارند. بر اساس ضریب تعیین محاسبه شده (R^2)، مشخص شد که این ابعاد به‌صورت اولویت‌بندی شده تأثیرات متفاوتی بر سلامت روانی جامعه دارند. این نتیجه همسو با نتایج تحقیقات لیزی (Liese) و همکاران (۲۰۱۹) (۵)، هونگ (Hong) و همکاران (۲۰۱۷) (۱۵) و دریسی (Drissi) و همکاران (۲۰۲۰) (۱۰) نتایج یکسانی داشته است. بُعد کارایی کالبدی به عنوان مؤثرترین عامل شناسایی شد. این بُعد شامل طراحی مناسب فضاهای شهری، ایجاد محیط‌های سبز جذاب و دسترسی آسان به این فضاهاست (۱۴). زمانی که محیط‌های شهری از نظر کالبدی کارآمد باشند، افراد احساس راحتی بیشتری در استفاده از این فضاها دارند، که این امر به کاهش استرس و اضطراب کمک می‌کند. طراحی فضایی که بتولند نیازهای متنوع اقشار مختلف جامعه را برآورده کند، اهمیت بالایی در ایجاد حس تعلق به محیط و آرامش روانی دارد. کارایی عملکردی پارک‌ها در رتبه دوم قرار گرفت (۱۳).

این کارایی شامل امکانات متنوع تفریحی، ورزشی و فرهنگی است که در پارک‌ها و فضاهای عمومی ارائه می‌شود. پارک‌هایی که امکاناتی برای گروه‌های مختلف سنی و اجتماعی فراهم کنند، محیطی مناسب برای تعاملات اجتماعی و فعالیت‌های جسمانی به وجود می‌آورند (۹). این تعاملات و فعالیت‌ها بهبود سلامت روانی را تسهیل می‌کنند و حس نشاط و سرزندگی را در افراد تقویت می‌نمایند. دسترسی‌پذیری یکی دیگر از عوامل مهم بود که نشان‌دهنده اهمیت توزیع مناسب فضاهای سبز و امکانات شهری در مناطق مختلف است. وقتی این فضاها به‌صورت عادلانه در دسترس عموم قرار گیرند، امکان بهره‌مندی تمامی افراد از مزایای آن فراهم می‌شود. این امر به‌ویژه در جوامعی که با نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی مواجه‌لند، اهمیت ویژه‌ای دارد و می‌تواند به کاهش شکاف‌های اجتماعی و ارتقای سلامت روانی در تمامی اقشار کمک کند (۶). هوای مطلوب نیز به عنوان یکی از عوامل مؤثر شناسایی شد. وجود هوای پاک و محیطی عاری از آلودگی‌های زیست‌محیطی، تأثیر مستقیمی بر سلامت جسمی و روانی افراد دارد. فضاهای سبز با کاهش آلودگی هوا و فراهم کردن اکسیژن تازه، محیطی سالم‌تر ایجاد می‌کنند و به آرامش روانی و بهبود خلق‌وخو کمک می‌نمایند (۱۵). ابعاد دیگری نظیر ارتقای سلامت جسم و روان، آسایش محیطی و آسایش اقلیمی نیز نقش مهمی در این زمینه داشتند. ارتقای سلامت جسمی از طریق تشویق به فعالیت‌های بدنی در فضاهای سبز، تأثیرات مثبت روانی را تقویت می‌کند. همچنین، فراهم کردن محیطی آرام و راحت از نظر دما، نور و صدای محیط، به افراد کمک می‌کند که استرس کمتری تجربه کنند و از محیط شهری لذت بیشتری ببرند (۹). در نهایت، زیرساخت‌های شهری تعاملی خانوادگی به عنوان یک عامل کلیدی شناسایی شد. این زیرساخت‌ها شامل طراحی فضاهایی هستند که امکان تعامل مثبت و سازنده میان اعضای خانواده را فراهم می‌کنند. تعاملات خانوادگی سالم در فضاهای عمومی، حس حمایت اجتماعی را افزایش می‌دهد و به تقویت روابط میان‌فردی و کاهش انزوا کمک می‌کند. به طور کلی، نتایج تحقیق بر اهمیت برنامه‌ریزی دقیق و جامع برای توسعه زیرساخت‌های شهری تأکید دارد که بتوانند ابعاد مختلف سلامت روانی جامعه را پوشش دهند (۱۳). این رویکرد نه‌تنها به بهبود وضعیت روانی افراد در کوتاه‌مدت کمک می‌کند، بلکه تأثیرات پایدار و بلندمدتی بر کیفیت زندگی و رفاه عمومی جامعه خواهد داشت (۷).

نتیجه‌گیری

نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که زیرساخت‌های شهری نقش اساسی در ارتقای سلامت روانی جامعه ایفا می‌کنند و ابعاد مختلف این زیرساخت‌ها، از جمله کارایی کالبدی و عملکردی، دسترسی‌پذیری، هوای مطلوب، ارتقای سلامت جسمی و روانی، آسایش محیطی و اقلیمی، و زیرساخت‌های تعاملی خانوادگی، تأثیرات قابل‌توجهی بر سلامت روانی افراد دارند. بهبود

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]

طراحی و توزیع زیرساخت‌های شهری، به‌ویژه فضاهای سبز و محیط‌های عمومی، می‌تواند نه تنها از استرس‌ها و تنش‌های روانی بکاهد، بلکه احساس نشاط، آرامش، و تعاملات اجتماعی مثبت را در جامعه تقویت کند. همچنین، توجه به عدالت در دسترسی به این زیرساخت‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد، چرا که نابرابری در دسترسی به این امکانات می‌تواند شکاف‌های اجتماعی و روانی را تشدید کند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری باید توجه ویژه‌ای به توسعه و بهبود زیرساخت‌های شهری داشته باشند تا بتوانند سلامت روانی و رفاه عمومی جامعه را تضمین کنند. با سرمایه‌گذاری در این حوزه و اجرای برنامه‌ریزی‌های هدفمند، نه‌تنها کیفیت زندگی بهبود می‌یابد، بلکه جامعه‌ای پایدارتر و شاداب‌تر شکل خواهد گرفت.

References

1. Cahill SM, Egan BE, Seber J. Activity- and Occupation-Based Interventions to Support Mental Health, Positive Behavior, and Social Participation for Children and Youth: A Systematic Review. Am J Occup Ther. 2020;74(2):7402180020p1-7402180020p28.
2. Galderisi S, Heinz A, Kastrup M, Beezhold J, Sartorius N. A proposed new definition of mental health. Psychiatr Pol. 2017;51(3):407-411. English, Polish.
3. Meyer OL, Castro-Schilo L, Aguilar-Gaxiola S. Determinants of mental health and self-rated health: a model of socioeconomic status, neighborhood safety, and physical activity. Am J Public Health. 2014;104(9):1734-41.
4. Manwell LA, Barbic SP, Roberts K, Durisko Z, Lee C, Ware E, McKenzie K. What is mental health? Evidence towards a new definition from a mixed methods multidisciplinary international survey. BMJ Open. 2015;5(6):e007079.
5. Liese BH, Gribble RSF, Wickremsinhe MN. International funding for mental health: a review of the last decade. Int Health. 2019;11(5):361-369.
6. Ridout B, Campbell A. The Use of Social Networking Sites in Mental Health Interventions for Young People: Systematic Review. J Med Internet Res. 2018;20(12):e12244.
7. Mei C, McGorry PD. Mental health first aid: strengthening its impact for aid recipients. Evid Based Ment Health. 2020;23(4):133-134.
8. Nesi J. The Impact of Social Media on Youth Mental Health: Challenges and Opportunities. N C Med J. 2020;81(2):116-121.
9. Eales S. A focus on mental health. Br J Nurs. 2019;28(18):1213.
10. Drissi N, Ouhbi S, Janati Idrissi MA, Fernandez-Luque L, Ghogho M. Connected Mental Health: Systematic Mapping Study. J Med Internet Res. 2020;22(8):e19950.
11. Gunnell D, Kidger J, Elvidge H. Adolescent mental health in crisis. BMJ. 2018;361:k2608.
12. Nelson SE, Wilson K. The mental health of Indigenous peoples in Canada: A critical review of research. Soc Sci Med. 2017;176:93-112.
13. Olafsdottir S. Mental health: Current trends and challenges in the Nordic countries and beyond. Scand J Public Health. 2019;47(2):87-89.
14. Purtle J, Nelson KL, Counts NZ, Yudell M. Population-Based Approaches to Mental Health: History, Strategies, and Evidence. Annu Rev Public Health. 2020;41:201-22.
15. Hong W, Liu RD, Ding Y, Oei TP, Zhen R, Jiang S. Ohrnberger J, Fichera E, Sutton M. The relationship between physical and mental health: A mediation analysis. Soc Sci Med. 2017;195:42-49.
16. Mincin J, Hansen R. Disaster mental health in higher education: A review. J Emerg Manag. 2019;17(3):217-224.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-19]